

ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ, ΔΙΚΑΣΤΕΣ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ...

Να χαμηλώσουν οι τόνοι επιθυμεί η κυβέρνηση, στην Αρχιεπισκοπή σήμερα ο υπουργός Παιδείας

Του Δ. Μιηροπούλου

Ηρίση ότι «στην πολιτική οι κρίσεις είναι απρόβλεπτες, αυτοτροφοδοτούμενες, ενίοτε δε και ανεξέλεγκτες» επιβεβαιώνεται από τη συνέχιση για τρίτη ημέρα της συζήτησης για το θέμα της αναγραφής του θρησκευόμενου στις νέες ταυτότητες. Όπως είναι γνωστό, το ζήτημα ανέκυψε αιφνιδιαστικά επάνω από σχετικές δηλώσεις του υπουργού Δικαιοσύνης κ. Σ. Σταθόπουλου και δεν ανήκει στις άμεσες πολιτικές προτεραιότητες της κυβέρνησης Σημίτη. Ο κ. Σταθόπουλος εκαλύφθη ουσιαστικά πολιτικός από τις προχθεσινές και χθεσινές δηλώσεις του υπουργού Τύπου κ. Δ. Ρέππα, δεν υπάρχει όμως αμφιβολία ότι η κυβέρνηση θα ήθελε να χαμηλώσουν οι τόνοι ή, όπως λέγεται, «να μη φουσκώσει άλλο το θέμα».

Αν και είναι σταθερή η θέση της κυβέρνησης για «διακριτούς ρόλους» πολιτείας-Εκκλησίας, με δεδομένο το δικαίωμα της πρώτης να αποφασίζει για θέματα που εμπήκουν στη δικαιοδοσία της, υπάρχει η διάθεση για συνεννόηση και αναμένεται να εκδηλωθεί τις επόμενες ημέρες πρωτοβουλία διακριτικής επαφής με την Αρχιεπισκοπή, η οποία θα δημιουργήσει σταδιακά τις προϋποθέσεις για τις απαραίτητες διευθετήσεις.

> Οι κινήσεις...

Τούτων δοθέντων, η κυβέρνηση θα επιθυμούσε να μην παινευθεί σε ακραίες τοποθετήσεις, παρασυρόμενος από την επικαιρότητα των ημερών σε οξείες δηλώσεις, ο Αρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, κατά τρόπον ώστε να στενέψουν τα περιθώρια ελιγιών του κατά τη ρύθμιση του όλου θέματος σε χρόνο μεταγενέστερο και όχι, όπως ελέχθη, «σήμερα ή αύριο». Άλλωστε, ο κ. Ρέππας δήλωσε χαρακτηριστικά ότι «η κυβέρνηση θα αντιμετώπιζε τα θέματα αυτά με διάλογο». Σύμφωνα με τη γραμμή κατευνασμού των πνευματικών είναι και η απόφαση να μην τεθεί το ζήτημα σε σύσκεψη κυβερνητικών παραγόντων, πόσο μάλλον να αναμειχθεί προσωπικά ο πρωθυπουργός κ. Κ. Σημίτης. Με τον κ. Χριστόδουλο θα συναντηθεί σήμερα στην Αρχιεπισκοπή, για πρώτη φορά μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, ο υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Π. Ευθυμίου. Η συνάντηση είναι προγραμματισμένη από δεκαήμερο, προτού ανακύψει το θέμα των ταυτοτήτων, και ο κ. Ευθυμίου πρόκειται να συζητήσει με τον Αρχιεπίσκοπο σειρά εκκρεμών θρησκευτικών θεμάτων τρέχουσας διαχείρισης.

Το αν θα πέσουν πράγματι οι τόνοι ή αν το θέμα έχει αποκτήσει δική του δυναμική θα φανεί πάντως σήμερα το απόγευμα, στην Αθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο πρόταγος κ. Κ. Α. Δημόπουλος θα παραδώσει στον επικρατή συνταγματολόγο κ. Α. Μάνεση τιμητικό τετράτομο «Χαρμόσμο», παρουσία του υπουργού Δικαιοσύνης κ. Σταθόπουλου. Μετά

Ο υπουργός Παιδείας κ. Π. Ευθυμίου θα συναντηθεί σήμερα με τον Αρχιεπίσκοπο

Χριστόδουλος: «Η Εκκλησία δεν έχει ακόμη επίσημης αποφάνσει»

Η κυρία Ντόρα Μπακογιάννη στάθηκε υπέρ της προαιρετικής αναγραφής του θρησκευόμενου

τις ομιλίες, τις οποίες θα πραγματοποιήσουν μεταξύ άλλων οι καθηγητές νομικής κκ. Σπ. Τρωιάτος, Ν. Κλαμαράς, Ν. Αλιβιζάτος και Αν. Μανιτάκης, θα ακολουθήσει αντιφώνηση του κ. Μάνεση. Είναι γνωστές οι απόψεις του τιμωμένου ότι «το συνταγματικό δικαίωμα άπεται της πολιτικής» και ότι δεν πρέπει οι συνταγματολόγοι να διατάζουν να καταθέσουν τη γνώμη τους για επίκαιρα ζητήματα της δημόσιας ζωής που εμπήκουν εις την αρμοδιότητά τους. Εξ ου και προσδοκάται ότι ο κ. Μάνεσης θα τοποθετηθεί δημοσίως επί του θέματος των σχέσεων Εκκλησίας και Κράτους.

Το θέμα των ταυτοτήτων, αλλά και το ευρύτερο θέμα των σχέσεων Εκκλησίας-κράτους, έχει τόσο νομική όσο και πολιτική διάσταση. Γνώστες του αντικείμενου παραδέχονται ότι, ως προς το δεύτερο ζήτημα, η τρέχουσα επικαιρότητα δικαιώνει μερίδα συνταγματολόγων που διαμαρτυρήθηκαν δημόσια για την εξαίρεσή του από την αναθεωρητική διαδικασία, η οποία ξεκίνησε στην προηγούμενη Βουλή, καθώς «ό, τι αποθήσασε νομικά, εκδίδεται τώρα πολιτικά». Στο μεταξύ στον κ. Σταθόπουλο καταλογίζεται ότι χειρίστηκε το θέμα «ως καθηκτική της Νομικής και όχι ως πολιτικός». Σε δηλώσεις του, πάντως, στον ραδιοφωνικό σταθμό Flash, ο υπουργός Δικαιοσύνης επέμεινε ότι είπε «απλά και αυτονόητα πράγματα», προσθέτοντας ότι «η αντίδραση δεν είναι από την Εκκλησία», αλλά από ορισμένους εκκλησιαστικούς κύκλους «που έχουν κάπως παλιές από-

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Καταλήγουμε στην προαιρετική αναγραφή

«Η Εκκλησία δεν έχει επίσημης αποφάνσει με τα θεσμικά της όργανα για το θέμα των ταυτοτήτων, όμως οι επιρροές που μελετούν το ζήτημα αυτό τελικά καταλήγουν στην προαιρετική αναγραφή του θρησκευόμενου» δήλωσε αρχά χτες το βράδυ ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Χριστόδουλος αμέσως μετά τη συνεδρίαση της επιστημονικής Νομικής Επιτροπής της Εκκλησίας της Ελλάδος. Ο Αρχιεπίσκοπος ρωτήθηκε και για τη σημερινή συνάντηση που θα έχει με τον νέο υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Πέτρο Ευθυμίου. «Η συνάντησή μου με τον κ. Πέτρο Ευθυμίου έχει καθαρά εθιμοτυπικό χαρακτήρα. Βεβαίως στη διάρκεια της επισκέψεώς θα ανταλλάξουμε απόψεις για ορισμένα εκκρεμούντα εκκλησιαστικά ζητήματα αρμοδιότητας του υπουργείου Παιδείας και ίσως να ανταλλάξουμε απόψεις και για το θέμα των ταυτοτήτων» απάντησε ο κ. Χριστόδουλος.

φεις». Επικολούμενοι ως παράδειγμα και την περίπτωση του βιβλίου του κ. Μ. Ανδρουλάκη, γνώστες του θέματος επισημαίνουν ότι το φάσμα των απόψεων των ορθοδόξων πιστών στο θέμα των ταυτοτήτων εμπεριέχει και πολύ ακραίες θέσεις τις οποίες ο κ. Χριστόδουλος είναι υποχρεωμένος όχι μόνον να λαμβάνει υπ' όψιν του αλλά να έχει και το περιθώριο χρόνου να οδηγήσει σε μετριοπαθέστερες κατευθύνσεις - εξ ου και καλόν είναι να μην αιφνιδιαστεί άνευ λόγου. Τούτων δοθέντων, η αντίδραση του Αρχιεπισκόπου ήταν, ως εξής σημείου, αναμενόμενη.

> Με τον κ. Βενιζέλο

Το θέμα των ταυτοτήτων ηπικήσθη από πρώτες χτες το πρωί στην ημερησία επίσημοεγραφική διάταξη, με συνάντηση μιας και πλέον ώρας του κ. Ευ. Βενιζέλου με τον κ. Χριστόδουλο στην Αρχιεπισκοπή. Η συνάντηση διεξήχθη σε καλό κλίμα και πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία του βουλευτού Θεσσαλονίκης, ο οποίος δρα «αυτοβουλώς» και όχι σε κάποιο άτυπο ρόλο που να εκπροσωπεί την κυβέρνηση. Εξερχόμενος κ. Βενιζέλος δήλωσε ότι η «Εκκλησία είναι πάντοτε έτοιμη και πρόθυμη για διάλογο με την Πολιτεία», προσθέτοντας ότι «είναι εξαιρετικά σημαντικό και επιβεβλημένο να διασφαλιζέται ο πλήρης σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και η κοινωνική συνοχή», ενώ «αφεντέρη για προσέγγισης της Εκκλησίας ως προς το ζήτημα των ταυτοτήτων είναι η προαιρετική αναγραφή του θρησκευόμενου σε

αυτές». Ο κ. Βενιζέλος επεσήμανε επίσης ότι «η Εκκλησία τάσσειται υπέρ της πρότασης αναθεώρησης του Συντάγματος ώστε να προστεθεί ρύθμιση για την εναλλακτική όησία των ανιρρησιών ανιρρικής ανιρρικής». Ειδικά ως προς το θέμα της Αναθεώρησης του Συντάγματος, ο κ. Βενιζέλος, μιλώντας προς «Το Βήμα», χαρακτήρισε «νομικούς αδιανόητους» τα όσα λέγονται περί συμπεριλήψεως του άρθρου του Συντάγματος για τις σχέσεις Εκκλησίας-πολιτείας στην αναθεωρητική διαδικασία. Τέλος, ο κ. Βενιζέλος απεκρίθη από τη συζήτηση με τον κ. Χριστόδουλο τη διεκρίπηση ότι «η αναφορά του Αρχιεπισκόπου σε δημοψήφισμα δεν έγινε με την τυπική νομική έννοια του όρου, αλλά με την έννοια της ανάγκης να ληφθεί υπόψη η θέση της κοινής γνώμης». Μετά το πέρας της συνάντησης, ο κ. Βενιζέλος ενημέρωσε τον Πρωθυπουργό για το περιεχόμενό της, ενώ προηγουμένως είχε μιλήσει τηλεφωνικά και με τον γενικό γραμματέα του υπουργικού Συμβουλίου κ. Σ. Κοσμίδη.

Όπως ή άλλως, επακολούθησε καταγινώσκου δηλώσεις στη διάρκεια όλων τις ημερας επί του θέματος. Εξερχόμενος το μεσημέρι από Μέγαρο Μαξίμου, όπου είχε συμερρασία με τον Πρωθυπουργό, ο γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του κυβερνητικού κόμματος κ. Κ. Σκανδαλιδής δήλωσε ότι «δεν θα δεχόταν ποτέ το ΠαΣοΚ πως η θρησκεία είναι όποιο των λαών», για να επικεντρωθεί γρήγορα στη γραμμή ότι «είναι μεγάλο λάθος να συνεχίζονται οι υψήλοιοι τόνοι αντιπαράθεσης».

Από την εσωστρέφεια της ΝΔ, που διανύει εσωκομματική κρίση, διαφροροησική η κυρία Ντόρα Μπακογιάννη, η οποία, αν και το θέμα δεν είναι τις αρμοδιότητάς της, στάθηκε υπέρ της προαιρετικής αναγραφής του θρησκευόμενου τις ταυτοτήτες ως λύση που ανιρρικήται στην κοινωνική πραγματικότητα και στο μεταβατικό στάδιο στο οποίο βρισκείται η ελληνική κοινωνία, ενώ ανάλογη θέση έλαβε αργόρτερα και ο τομεάρχης Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης κ. Θ. Αναγνωστόπουλος. Αντιθέτως, ο πρόεδρος των Φιλελευθέρων κ. Στ. Μάνος θεωρεί ότι μια τέτοια λύση θα είναι η χειρότερη «διότι συμματίζει». Ο Πρόεδρος του ΣΥΝ κ. Ν. Κωνσταντινόπουλος, ο οποίος, με δική του πρωτοβουλία, θα συναντηθεί σήμερα διαδοχικά με τον υπουργό Δικαιοσύνης και με τον πρόεδρο της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα κ. Κ. Δαφέρμο, στάθηκε με δηλώσεις του υπέρ της «ασφούς βελόνης της Εκκλησίας από την πολιτεία», προσθέτοντας ότι «είναι αδιανόητος στην Ελλάδα του 2000 ο Αρχιεπίσκοπος περιηρη να κηρύσσει θρησκευτικό πλεμιο». Από τους του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του ΚΚΕ κ. Ο. Κολοζώφ διεκρινίζει ότι πάγια θέση του κόμματος είναι ο διαχωρισμός της Εκκλησίας από το κράτος, ενώ «το ζήτημα τις μη αναγραφής του θρησκευόμενου στην ταυτότητα αποτελεί στοιχειώδες δημοκρατικό δικαίωμα».

Προσφυγές για τις (νέες) ταυτότητες

«Ποδαρικό» στην εφαρμογή της απόφασης για μη αναγραφή και του θρησκευόμενου στα δελτία ταυτότητας. Ήδη η Αρχή για τα Προσωπικά Δεδομένα που αποφάσισε για την υποχρεωτική διαγραφή ορισμένων στοιχείων από τις ταυτότητες, ενεργοποιεί εντός των ημερών τον νόμο που τις δίδει τη δυνατότητα να εξασφαλίσει με την απειλή κυρώσεων (διοικητικών και ποινικών) την εφαρμογή της απόφασής της.

Πολίτες που απευθύνθηκαν σε αστυνομικά τμήματα για αλλαγή της ταυτότητάς τους σύμφωνα με τα νέα δεδομένα που προέκυψαν από την προχθεσινή (ομόφωνη) απόφαση της Αρχής, προσέφυγαν και ζήτησαν μέτρα για την εφαρμογή του νόμου.

Η απόφαση για διαγραφή ορισμένων στοιχείων από τις ταυτότητες, ανάμεσα τους και το θρησκευμα, είναι δεσμευτική (εκτός και αν δικαστι-

κώς ανατραπεί ή νομοθετικά τροποποιηθεί) και πρέπει να εφαρμόζεται από τα κατά τόπους αστυνομικά τμήματα στα οποία μπορεί να καταφεύγουν οι πολίτες για αλλαγή της ταυτότητάς τους. Αν όμως αντιμετωπίσουν άρνηση, όπως ήδη καταγγέλλουν πολίτες στην Αρχή των Δεδομένων, μπορούν (και ορισμένοι το έχουν κάνει ήδη) να προσφύγουν στην Αρχή, ζητώντας τη λήψη μέτρων.

Τοια είναι τα μέτρα; Πρόσπημα και μάλιστα τσουχερά και παραπομπή στον εισαγγελέα εκεινων που αρνούνται να υποποιήσουν την απόφαση για τις ταυτότητες.

Ανάμεσα στους πολίτες που ήδη προσέφυγαν στην Αρχή είναι και ο κ. Στ. Μάνος που ζήτησε την εφαρμογή της απόφασης για τη διαγραφή των στοιχείων από τις ταυτότητες και αντιμετώπισε και αυτός την άρνηση των αστυνομικών αρχών.